

Нов неприятел по овощните дървета в Европа

Автор(и): Боряна Катинова, Централна лаборатория по карантина на растенията

Дата: 18.04.2016



Aromia bungii (Faldernan)

Систематика: Coleoptera, Cerambycidae

Категоризация: Включен е в списък A1 на EPPO (карантинни видове, които отсъствуват от територията на страните – членки на EPPO- May 2012 (EPPO, 2012).

Потенциална опасност:

Вносът и движението на дървен опаковъчен материал в Европейската общност от страни, в които видът е разпространен, повишава рискът от проникването му в нашата страна. Освен това България има сходни климатични особености, като страните, в които той се развива и осигурява подходящи условия за неговото съществуване. Установено е, че ларвите се хранят както по плододаващи дървета, така по млади фиданки. Ларвите се развиват 2-3 години в ствола - биологична особеност, която прави този неприятел трудно забележим.

По данни на EPPO много вероятно е видът да бъде установен в Макаронезия (Канарските острови, Азорските острови, Мадейра и Кабо Верде), Португалия, в Средиземноморието (Мароко, Алжир, Тунис, Испания, Франция, Италия, Словения, Хърватия, Албания, Гърция, Турция, Кипър, Малта, Израел), както и в страните граничещи с Черно море (България, Румъния, Молдова, Украйна, Грузия) и Каспийско море (Азербайджан и Армения).

Гостоприемници:

Основни гостоприемници са видове от род *Prunus*, по-специално праскова (*P. persica*) и кайсия (*P. armeniaca*), в по-малка степен сливи (*P. domestica*) и череши (*P. avium*). Нападнат се също и нар (*Punica granatum*), бяла топола (*Populus alba*), китайска бяла топола (*P. tomentosa*), маслина (*Olea europaea*), персимон (*Diospyros virginiana*), др.

Повреди:

Ларвите на *A. bungii* предпочитат стари дървета, в лошо състояние или такива с бактериално или гъбно заболяване, но може да атакуват и здрави или леко увредени. Започват храненето си в началото или средата на април, като пикът е от май до юни. Прояждат галерии (дълги 17-22 см) в стъблата и по-големите странични разклонения. Предпочитат да се хранят под кората и беловината на дърветата, рядко в сърцевината, което води до загуба на производството на плодове и отслабване на дърветата. Много характерни симптоми за наличието на ларви са некрозите по стъблото и натрупаните стърготини около дървото, както и големите изходящи отвори.

Морфология:

Яйцата са малки, белезникави, с размери 6-7мм, разположени в пукнатините на кората на дърветата. Женските снасят най-често в стъблото на дърветата, на 30 см от почвената повърхност, но са намирани и в пукнатини и рани на по-големи и по-малки клони. Ларвите са бели до жълтеникави. В по-напреднал стадий на развитие достигат размер 38-50 мм. Тялото им е белезникаво на цвят, устният апарат – черен, проторакса неправилно симетричен с червеникави оттенъци – тази специфична черта, го прави лесно разпознаваем при идентификация. Какавидата е белезникава, намира се в „гнездо“ в сърцевината на дървото. Възрастните са черни, с дължина 23-40 мм, с гланцирани елитри и червено петно (въпреки че някои форми могат да бъдат напълно черни). Бръмбарите излъчват специфична миризма, която ги предпазва от хищници.

Пътища за проникване:

На големи разстояния неприятелят може да бъде пренесен с растения за засаждане, цели растения тип бонзай, дървен материал и дървен опаковъчен материал от страни, където *A. bungii* е открит. Вносът на растителни материали от Азия е главната причина за разпространението на вида – именно по този начин е бил пренесен в САЩ и Обединеното кралство.

Смята се, че *A. bungii* може да лети само на къси разстояния от порядъка на 560-2500 м, подобно на *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky 1853). Но тъй като е полифаг, не е изключено да лети и много по-големи разстояния. Въпреки това за сега не е потвърдено разпространение на вида посредством летене.

Контрол:

Неприятелят трудно може да бъде установен при визуална проверка на голям брой растения за засаждане, въпреки че при някои от тях не е изключено да се наблюдават снесени яйца или пукнатини по кората вследствие храненето на ларвата. Освен това тези растения се пренасят в хладилни камиони, което прави неприятеля по-малко активен и още по-трудно забележим.

Борба:

Борбата с *Aromia bungii* е трудна, тъй като ларвите проникват бързо под кората на дървото, където не могат да бъдат засегнати от контактни препарати за растителна защита и са защитени от потенциални хищници. Може да се прилагат системни инсектициди и неоникотиноиди.

Друг начин е термична обработка на дървения материал при 56 градуса в продължение на 30 минути. Но последните проучвания сочат, че тази мярка не е 100% ефективна. Препоръчва се дезинсекция на дървесина с нейонизиращи лъчения (EPPO Standard PM 10/8 (1)).

Най-сигурният начин е да не се допускат растения и растителни продукти от род *Prunus* и *Populus* в страните от Европейския съюз от места, в които този неприятел е разпространен. В приложение III на Директива 2000/29 / ЕС съществува забрана за внос, но тя се отнася само за растения от род *Prunus* spp. с листа, а *Aromia bungii* може да нападне и растения във вегетативен покой.

Препоръчително е при установяване на неприятеля дърветата да се унищожат.

Може да се включат естествени врагове и ентомопатогени или нематоди, като *Steinernema carpocapsae* (del Martinez de Altube et al., 2007).